

Zonnekloppers met vele gezichten

Agamen zijn echte zonnekloppers en hebben uiteenlopende behoeften voor voeding en huisvesting.

Agamen behoren tegenwoordig tot de populairste reptielen, met de gewone baardagamen als koploper omwille van zijn aangename karakter waardoor hij zich graag laat vastnemen en aaien. Ze zijn van nature ook erg actief en nieuwsgierig. Over de verzorging is inmiddels veel geweten, waardoor ook beginnende reptielhouders heel vaak voor deze soort kiezen als eerste reptiel. Voor de meer gespecialiseerde reptielhouders zijn er de iets duurdere doornstaartagamen en de wateragamen.

Australische baardagamen
Pogona vitticeps

Agamen zijn middelgrote tot grote hagedissen afkomstig uit een wijde variatie aan biotopen. De gewone baardagaam (*Pogona vitticeps*) leeft van nature in Australië in de zeer warme halfwoestijnen en in de droge bossen (steppen) met temperaturen tussen de 35 en de 40°C. Vaak liggen ze te zonnen tussen de verdorde struiken en de stenen. Het is een grote krachtige hagedis met een lange kop, korte poten en een stekelige schubachtige huid. Deze bodembewoner kan maximum zo een 56cm groot worden en is vrij indrukwekkend als hij zijn baard opzet bij opwinding, schrik of ziekte.

De doornstaartagaam (*Uromastix* species) van zijn kant is afkomstig uit het Midden-Oosten (onder andere Iran) en Afrika (Marokko, Algerije en Tunesië). Zij leven er in woestijnen waar het overdag heel warm kan zijn en s' nachts sterk kan afkoelen. Een doornstaartagaam leeft overdag en laat zich graag opwarmen door de zon. Hij graaft ook zeer graag holen waarin hij zich schuilhoudt. Kenmerkend zijn de landschildpadachtige kop, een afgeplat lichaam, stevige korte poten en een dikke staart die bestaat uit verschillende stekelrijen.

De wateragaam (*Physignathus cocincinus*) tot slot komt van nature voor in Azië (onder andere China en Vietnam) en is een vrij actieve groene hagedis die, zoals zijn naam al voerspelt, van water houdt. Hij is vrij groot (zo'n 90 tot

Doornstaartagaam
Uromastix dispar

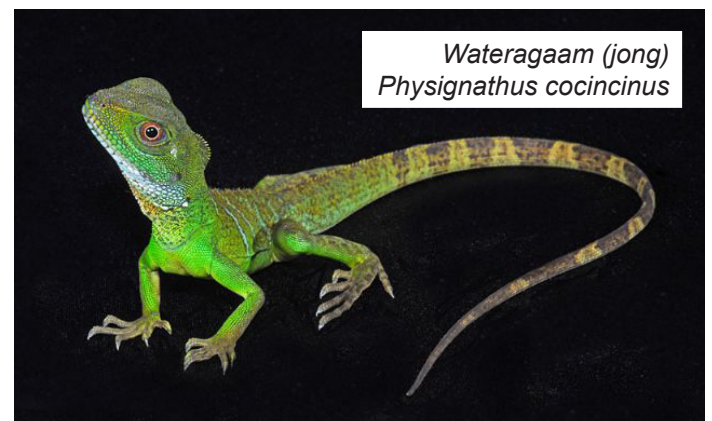
100cm) en vertoont drie of vier lichtere schuine strepen in de zij en zwarte strepen van de ogen tot de nek. Hij leeft meestal in dichtbegroeide gebieden met een hoge luchtvochtigheid. Bovendien is hij een goede zwemmer die af en toe graag in de zon ligt.

Verschillende dieëten

Hoewel agamen in hoofdzaak omnivoor zijn, is er een groot verschil in het dieet tussen de soorten. Zo eet een doornstaartagaam als volwassen dier voornamelijk plantaardig materiaal (herbivoor). Kruidachtige planten zoals paardenbloem en klaver zijn erg in trek. De jonge dieren hebben een grotere behoefte aan dierlijk eiwit afkomstig van insecten. Een wateragaam eet vooral insecten (insectivoor) zoals krekels, sprinkhanen en kakkerlakken aangevuld met plantaardig voedsel (maximum 10% van het totale dieet). De gewone baardagaam zit hier wat tussenin en houdt zowel van insecten als van plantaardig voedsel. Groenten zoals andijvi, chinese kool of kruiden zoals paardenbloem eet hij graag. Populaire insecten zijn sprinkhanen, maar ook krekels, wasmotlarfjes en kakkerlakken zijn een mogelijkheid.

Gelijklopende voedingsbehoeften

Ondanks hun verschillende types van dieet zijn er gelijk-

Wateragaam (jong)
Physignathus cocincinus

lopende voedingsbehoeften. Zo is een evenwichtige calcium/fosfor balans belangrijk voor de algemene gezondheid van deze hagedissen. Een tekort aan calcium leidt tot afwijkingen ter hoogte van het skelet, beter bekend als rachitis. Dit komt vooral voor bij jonge dieren. Kenmerkend hierbij voor de baardagamen zijn bijvoorbeeld de krommingen van de poten. Het calciumtekort ontstaat hetzij direct door een lage aanvoer van calcium via het voeder, hetzij indirect door een tekort aan vitamine. Het calciumtekort ontstaat hetzij direct door een lage aanvoer van calcium via het voeder, hetzij indirect door een tekort aan vitamine D3. Deze vitamine is namelijk noodzakelijk voor de calciumhuishouding. Aanvoer van vitamine D3 gebeurt via het voedsel of het wordt gevormd onder de invloed van UV-licht in het lichaam. Vandaar dat een gevarieerd aanbod aan voedsel een goede manier is om er zeker van te zijn dat aan de dagelijkse voedingsbehoeften worden voldaan.

Pellets en insecten

Momenteel zijn er op de markt complete droge voeders beschikbaar onder de vorm van pellets voor jonge en volwassen dieren. Deze bevatten de noodzakelijke gehalten aan eiwitten, vezels en calcium om te voorzien in de behoefte voor de groei van een jong dier of in de dagelijkse onderhoudsbehoefte van een volwassen dier.

Levend voer zoals sprinkhanen, krekels of meelwormen zijn eveneens beschikbaar en fungeert als bron van dierlijk eiwit. Houders van agamen kunnen het geven als enig voer of in combinatie met het droogvoer of de verse groenten. Deze insecten zijn ook beschikbaar in blik waarbij ze gekookt worden in het blik om hun voedingswaarde te behouden.

Supplementen in poeders of druppels

Om de aanvoer van de nodige mineralen of vitaminen te garanderen, kunnen eigenaars naast een gevarieerde voedingssupplementen geven. Meerdere fabrikanten bieden dergelijke preparaten aan. Ze combineren verschillende vitaminen (vitamine D3) en mineralen (calcium) in één supplement. Daarnaast zijn supplementen voorhanden die enkel zorgen voor de nodige aanvoer van calcium. Met deze poeders kan je de groenten of de insecten bepoederen. Sommige zijn ook beschikbaar

Sprinkhanen op satestokjes

in druppelvorm om aan het drinkwater toe te voegen. Hierbij is het raadzaam er rekening te houden met de aangegeven dosissen. Een teveel aan vet oplosbare vitaminen, zoals vitamine A en D3 kan immers leiden tot toxiciteitsverschijnselen.

Natuurlijk biotoop nabootsen

Op vlak van huisvesting geldt voor alle agamen de vuistregel: het terrarium moet voldoende groot zijn. Daarnaast moet hun verblijf goed geventileerd worden en tochtvrij zijn. Het is belangrijk om de natuurlijke biotoop van deze hagedissen zo goed mogelijk na te bootsen. Daarbij moeten voldoende schuilplaatsen voorhanden zijn en ook plaatsen om te zonnen mogen niet ontbreken. Daarnaast moet de eigenaar de temperatuur vrij hoog houden. Dit kan door middel van een warmtelamp en voor de aanmaak van vitamine D3 is er nood aan een UV-B lamp. Belangrijk hierbij is wel dat een temperatuurverloop in de bak aanwezig is: een plaats waar het heel warm is om te zonnen, maar ook een plaats waar het frisser is om af te koelen.

- Een baardagaam heeft nood aan een groot grondoppervlak omdat het grondbewoners zijn. Zand is een veelgebruikte bodembedekker. Om te zonnen kan je een stuk rots gebruiken dat onder de warmtelamp wordt geplaatst (niet te dicht want kans op verbranding) of een warmtsteen. Onder de lamp mag het tot 45°C warm zijn. Water in een klein bakje dat dagelijks ververs wordt, maakt het geheel compleet. Wel opletten bij jonge dieren want deze kunnen hierin verdrinken.

- Ook de doornstaartagaam is een grondbewoner en houdt van een woestijnterrarium, waarin het tot 55°C onder de lampen kan zijn. In leemzand kunnen de dieren zelf hopen graven. De eigenaar kan ook zelf hopen creëren met stenen en/of hout. Deze moeten wel stevig zijn want dit zijn krachtige dieren.

- Voor de wateragaam moet een terrarium vrij hoog zijn, deze hagedissen klimmen immers graag. Het aanbrengen van horizontale takken waarop ze kunnen zonnen onder een warmtelamp is aanbevolen (tot 40°C onder de lamp). Als bodembedekker kunnen de eigenaars bijvoorbeeld schorssnippers of turfmoel gebruiken. Het spreekt voor zich dat deze dieren een groot waterbassin nodig hebben waarin ze kunnen zwemmen (40% van het totale bodemoppervlak). Dagelijks verversen van het water of het water filteren is een noodzaak om ziekten te voorkomen.